

Toiminnanjohtajan blogi

18.10.2024 Taidemaalariliiton ruusut ja risut selontekoon

Kulttuuripoliittisessa selonteossa on paljon hyvää ja erinomaisia tavoitteita. Juuri nyt selonteon visio ja tavoitteet tuntuvat kovin kaukaiselta, kun pääministeri Orpon hallitus samanaikaisesti tekee historialliset leikkaukset taiteeseen ja kulttuuriin ja heikentää taiteilijoiden ansaintaa nostamalla alennettuja verokantoja. Tavoitteet onkin asetettu selonteossa kauas aina 40-luvulle saakka. Tämä tahti rahoituksen ja rakenteiden vahvistamiseksi ei ole lainkaan riittävä, vaan toimenpiteissä tulee edetä huomattavasti ripeämmin.

On toivoa antavaa ja kannatettavaa, että selonteossa on tunnistettu kuvataiteen asema heikkoine rahoituksineen ja rakenteineen. Esimerkiksi apurahojen liittäminen yhdistelmävakuutukseen on kannatettavaa, kunhan se tehdään taloudellisesti taiteilijan kannalta kestäväällä tavalla. Kuvataiteen näkökulmasta on kiitettävää, että taiteenalojen välistä yhdenvertaisuutta halutaan edistää ja että selonteossa tunnustetaan tekijän oikeus korvaukseen teoksia hyödynnettäessä. Tätä ajatusta tosin osaltaan hämärtää tavoite kulttuurista jokaisenoikeutena, eli luvatta ja korvauksetta hyödynnettävänä luonnonvarana. Pitäisimme parempana kaikkien oikeutta tai peruspalvelua. Jokaisen taiteilijan kouluttaminen opettajaksi tai yrittäjäksi tuntuu keinotekoiselta ja vieraalta sille ajatukselle, että taiteilijan tulisi saada elantonsa taiteen tekemisestä.

Liiton rämpiessä parhaillaan eri hallinnonalojen ristikkäisen ohjauksen pyörteissä, pidämme luonnollisesti erittäin tärkeänä poikkihallinnollisen valtioneuvostotasaisen toimielimen perustamista, jotta hallinnonalat ymmärtävät tulevaisuudessa taidepoliittiset linjat ja toimivat samansuuntaisesti ja toimintaympäristö on vakaa.

Kritisoimme selontekoa rahoituksen hämäryyden lisäksi siitä, että se ohittaa apurahajärjestelmän kehittämisen taiteilijoiden tarpeita vastaavaksi, vaikka apurahojen tarve ei tule katoamaan.

Selonteossa taide ja kulttuuri nähdään tärkeänä demokratian takeena. Siksi onkin osaltaan erikoista, ettei selonteon tavoitteissa huomioida taiteen vapauden edistämistä tai turvaamista. Taide ja kulttuuri voivat toimia demokratian tukeva vain, jos niiden vapaus toteutuu.

Työ selonteon tavoitteiden tarkentamiseksi ja ennen kaikkea edistämiseksi jatkuu monella suunnalla. Toivottavasti eduskunnan aikanaan käymä keskustelu saa päättäjät perehtymään taiteen ammattilaisten todellisuuteen ja sitoutumaan selonteon tavoitteisiin tosissaan.

Elisa Lientola

Taidemaalariliiton toiminnanjohtaja